

Γενικές αρχές της Γεωπολιτικής

Friedrich Ratzel

Ο Γερμανός γεωγράφος Friedrich Ratzel (1844-1904) θεωρείται ο θεμελιωτής της Γεωπολιτικής, ο οποίος συνθέτοντας τις έννοιες της Γεωγραφίας, της Ανθρωπολογίας, της Εθνολογίας και της Πολιτικής δημιούργησε το όρο της Ανθρωπογεωγραφίας. Ο όρος Πολιτική Γεωγραφία (Politische Geographie) εισάγεται από τον Ratzel στο ομώνυμο έργο του το 1897 και είναι «η χωρική τεχνολογία στη διάθεση του κράτους...». Πατέρας όμως του όρου «Γεωπολιτική» είναι ο μαθητής του Ratzel, Σουηδός γεωγράφος Rudolf Kjellen (1864-1922), σύμφωνα με τον οποίο «Γεωπολιτική είναι η επιστήμη του Κράτους, νοουμένου ως γεωγραφικού οργανισμού, όπως αυτός λειτουργεί στο χώρο» (Το Κράτος ως Μορφή Ζωής/1916). Ο έτερος των μεγάλων της Γερμανικής Σχολής της Γεωπολιτικής είναι ο Karl Haushofer (1869-1946), καθηγητής στο Τεχνικό Ινστιτούτο του Μονάχου και ανώτατος αξιωματικός του Γερμανικού στρατού, ο οποίος κατηγορήθηκε για τις σχέσεις του με την ηγεσία της φασιστικής Γερμανίας, αναφέρει, ότι «τα σύνορα δεν αποτελούν κατά κανένα τρόπο νομικής φύσεως χαράξεις (schneidende Rechtsnorm), αλλά τουναντίον στρατηγικούς στόχους ύπαρξης σε ένα πλανήτη περιορισμένης έκτασης...» (Τα Σύνορα και η Πολιτική τους Σημασία/1927). Σε ένα ορισμό της Γεωπολιτικής, που κατέθεσε το 1920, αναφέρει: «Η Γεωπολιτική θα είναι και πρέπει να είναι η γεωγραφική συνειδηση του Κράτους» (Geographisches Gewissen des Staates).

Σχήμα 1: Εξάπλωση του Ζωτικού Χώρου προς το Νότο κατά τον Haushofer, (πηγή: www.wikipedia.org)